

HRVATSKA RIEČ

Predplatna cijena: na godinu K 12. — Za pô godine K 6. — Za Šibenik na godinu donašanjem u kuću K 12. — Za Inozemstvo na godinu K 12 suviše poštarski trošak. — Pojedini broj 10 para. — Plativo i utuživo u Šibeniku.

Izlazi sredom i subotom

Uredništvo, uprava i Tiskara lista nalazi se u ulici Bazilike sv. Jakova. — Oglaši, priobčena pisma i zahvale tiskaju se po 30 para petit redak ili po pogodbi. — Nefrankirana pisma ne primaju se. — Rukopisi se ne vraćaju.

Stranka prava u Dalmaciji.

Na 11. o. m. držala je uprava naše stranke svoju sjednicu u Splitu. Po samom pozivu predsjednika, ova sjednica je svratila na sebe povornost naša javnosti, jer se, kako poziv veli, imalo razpravljati o stvarima odlučne važnosti.

Protičnici stranke prava već su naglasili razdor u našoj stranci, a neki su priravljali sve moguće, da do razdora dodje. Medijum sjednica je bila, viečalo se svestrano i prilično dugo, i konačni rezultat uspijeh može se čitati u priobčenu, koju smo mi u prošlom broju objelodanili.

Priobčenje kaže, da su se saključili prijatelji u bratskom sporazumu jednodušno, a potom, veselje nad predočenim razdorom bilo je preuređeno. Nego neki, kao n. pr. „Nar. List“, još se nadaju u naš razdor, jer po tom, što „Hrvatska Kruna“ u subotu nije o sjednici progovorila, zaključuje na mrke kape zli blijeći. Nu možemo javiti takovima, da se uzalud nadaju, jer je priobčenje u „Hrvatskoj Kruni“ izostalo poslučano radi zakašnjenja brzog parobroda iz Splita do Zadra. Drugi listovi, kao splitsko „Jedinstvo“, prikazivali tek razprave u krivom svjetlu.

Radi ovih želja, koje se prikriveno i očito mogu čitati u raznim novinama, ne će biti zgora, a o zaključima naše sjednice progovorimo, koliko smijemo.

Željam protivnika dalo je sjegurno povoda držanje „Hrvatske Rieče“, koja je odlučno ustala proti svakom pokušaju, da se stranku prava u Dalmaciji bilo na koji način izjednači sa stanovitim političkim ciljem, koji je uveden jednom dielu stranke prava u Dalmaciji.

Iz tog neki su predviđali razdor, jer razdor žele, ali ne jer mu može biti mjesto. Tko pozna našu uredbu, zna, da je ona posez nezavisna i da je obveza ciele stranke tu, da će svoju nezavisnost čuvati, sve dok se odnosa u Banovini u stranci prava ne sredu naravnim načinom. Nu osim što ta obveza vredi za ciele stranke, ona je za upravu našu statutarno zaključena. Kad se je dakle htjelo s jedne strane tu obvezu mimoći, moralo se proti tome ustati ne samo radi samog čina, nego i radi svega onoga, što je navelo jedan dio stranke prava u Dalmaciji na zaključak, da se naša jedinstvena stranka drži odijeljeno od pravaških zaključaka u Banovini.

Ti razlozi postoje i danas, a mi smo ih u listu naveli, samo da dokazemo, kako nas nitko bez naše volje i bez zajedničkog zaključka ne može prisiliti na uhištreni i nepromišljene čine.

Uprava stranke prava ove stvari, kako je i naravno, morala je užeti u pretres i stvorila je slijedeći zaključak: „Nakon odužeg razpravljanja „o unutarnjim pitanjima stranke, član uprave preć. Don A. Lepopilli izjavljuje, da izstupa iz uprave, a ova primjivost to na znanje, zaključuje, da se svi članovi imadu u buduće strogo držati „zaključaka već prihvaćenih o podpunom neutralnosti stranke prava u Dalmaciji prema pravaškim strankama u Banovini.“

Dakle na konodužeg razpravljanja član uprave gosp. Lepopilli izstupa, a uprava jednodušno ostaje pri već davno stvorenem zaključku nijednostranosti.

Ovaj zaključak, kako je nas vezao do sada, tako nas veže i u buduće. Dok ostali članovi stranke prava, a osobito oni uprave budu se strogo držati tog zaključka, držat ćemo ga se i mi, ali čini bi koji pokusa da ga u ime svoje i ostalih bilo radi čega ruši, naš list ne bi ni u buduće toga htio ni mogao dopustiti. Vodi nam osvjeđenje steceno izkustvom i želja, da naš narod uzmogne nezavisno i sam za sebe raditi.

Nego mi mislimo, da do toga našeg izstupa više ne će doći, jer smo uvjereni, da je naša stranka prodahnuta mišiju svog zadatka o složnom i jedinstvenom radu. A nuda sve smo uvjereni, da u redovima naše stranke nema i ne može i ne smije biti tudjinskih upriva bilo s koj strane. Pristaše stranke prava u Dalmaciji nisu se nikad sljepe zanasnali za sanjarjam, nego su se nikad računali na rad i narodnu snagu, a toga

će se oni i unapred držati. U našim redovima vlada razum, ponos i nezavisnost. Bez ovih kriješta nemaju stranka rada, nema radnje za ponos i nezavisnost naroda.

Naravno, da nam je svima na srcu proširenje i jedinstvo stranke prava širom svih naših zemalja, ali uprav je za tim idjemu, jer to je jedinstvo u duši našoj i u razumu našem želimo, moramo pustiti, da se stranka prava u Banovini sama uredi tako, da bude jedinstvena i jaka. Čim se to dogodi, a do toga mora doći, naša stranka u Dalmaciji riešit će zborno što joj je raditi. A to rješenje mislimo nije težko predvidjeti, jer se zna, da bi cijekupna stranka prava širom svih naših zemalja, obogaćena stečenim izkustvom, bila sila, koja bi se od sebe namećala s vlastodržicom.

Zaključak naše uprave o nijednostranosti prema pravaškim strankama u Banovini ne znači dačake drugo, nego vrću želju, da se uzpostavi stranka prava jedna i jedinstvena u Banovini i po svim našim zemljama, kako je jedna i jedinstvena u Dalmaciji.

Nu do ovoga ne može se doći nego kad u svim pravaškim udesima zavladala duh nezavisnosti i slobode hrvatske, kako je prevladalo u redovima naše posebne organizacije u Dalmaciji. U nas u istinu bio je malo boj, koji je svršio u bratskom sporazumu i jednodušno pobjedom Dra. Dulibića, kad je bio članom odbora, u kojemu se o stvari imalo da razpravlja i prelaže.

Šibenik ne može nikako da zaboravi ovo nastojanje posljednih dana, no može da zaboravi ljudi, koji se tako živo zauzeće za srednju školu u njemu; Šibenik može danas da bude sretan i prezadovoljan, što je plemenito njihovo nastojanje došlo do cilja; Šibenik sav može danas ponosito reći, da je postignuće srednje škole u Šibeniku zasluga dugog, nemornog, iskrenog i ozbiljnog zauzimanja njegova zastupnika Dra. Dulibića, njegova načelnika Dra. Krstelj i stranke prava u Šibeniku, koja po svom zadatu, po svojoj dužnosti jednakom brigom radi oko političkih, kao i oko gospodarstvenih i prosvjetnih pitanja, u interesu hrvatskog pučanstva.

Bilo bi dugo, kad bismo htjeli danas ovde nizati sve blagodati, koje će srednja škola doneti našem Šibeniku. Pa i svišto je;

ta svaki gradjanin to vrlo dobro pojmi i razumi, svaki znade, da je srednja škola Šibeniku jedan od najglavnijih i najzadajnijih uslova za njegov občenit, osobito intelektualni napredak. A nije da će te blagodati uživati sâm Šibenik. Uživat će ih cela njegova prostrana okolica, od Knina i Vrlike do mora, od Vranskog jezera do Rogoznice, uživat će ih petina ciele Dalmacije, preko 100.000 žiteljstva, koje je sve do sad bilo lišeno srednje škole i moralo svoj pomladak statiti drugje gradove uz veće žrtve i veće bojazni za njegov napredak, za njegov odgoj i dječki život.

Uvjereni smo pak, da će jednako po nuždi i pravici biti Šibeniku data viša realka, a ne niža, jer ova ne bi nego vrlo slabo udovljila tuju nuždi i toj pravici. Uđovljenje mora da bude podpuno, kako se i dolikuje Šibeniku, koji je u pogledu škola tako grozno zapostavljen, da mu zar u cijeloj monarhiji nema u tome para.

Šibeniku i njegovoj prostranoj okolici treba viša realka i samo nad višom realkom njegova će radost i veselje biti podpuno. S nižom realkom Šibenik ne može nikako i nispo do bude zadovoljan.

Pri koncu konstatujemo, da je u državnom proračunu za god. 1909. predbilježeno za novu realku u Šibeniku K 5220.

Drugi ćemo put progovoriti o drugoj dvorazdnoj trgovачkoj školi, koja se ima otvoriti u Dalmaciji i za koju je predračunano K 8000.

U peštanskom saboru.

Polonyeva odkrića.

Sabor u Budimpešti — koji je ovih dana pristao na izručenje raznih hrvatskih delegata, tuženih radi uvrude putem štampe — doživio je veliku senzaciju. Polony, bivši član „velikog ministarstva“, počinj je veliku indiskrekciju: iznjo je pakt sklopljen između krune i magjarske koalicije, uslijed kojega se Wekerle sa Košutom sastavio koaliciono ministarstvo. Prva točka tog pakt-a glasi: „Podpuno napišuće pitanja o zapovjednom i službenom jeziku u vojski“, a sedma: „Vlada će biti sastavljena na bazi načela g. 1867 iz pristaša sveobčeg izbornog prava“.

Dovoljne su ove dve tačke, da se vide, kako su Košutovi — koji su stajali na programu g. 1848, koji su najviše larmali za magjarski jezik u vojski i koji su se odlučno protivili običem izbornom pravu — podpuno

kapitulirali. Polony je u svom govoru pred bacio vlasti, da je učinila iz uslužnosti paru Beču mnogo više nego što je bila obvezana, a nije provela baš onih točaka, koje su se imale provesti u interesu neodvisne stranke. Wekerle je izigrao Košutovce! Zanimivo je i to, da u spomenutom paktu nema ni riječ o eventualnosti aneksije Bosne.

Ministri su bili jako ozlojedjeni ovim Polonyevim indiskrekcijama. Obće je mnenje, da Polony ovo iznio u zgodan čas, da zapriči fuziju neodvisne stranke s ustavnjacima, a to će mi po svoj prilici poći za rukom.

Osvoj na sjednice pokrajinskog poljodjelskog vijeća.

(Vidi br. 298.)

Poljodjelske škole.

Drago nam je, da je g. Borelli ponovno u viču iznio ono, što je kao načelnik Biograd-a na moru pisao, a još smo radosniji, što mi u našim raznim člancima nismo maličnu slamu.

Prije svega ćemo doneti, što je g. Borelli u viču iznio o poljodjelskoj školi u Splitu, a zatin ćemo reći svoju.

Prolazeći pokrajinom kaže g. Borelli pri-godom nagradjivanja konja, imao sam zgodu, da se porazgovaram s raznim žanicima o uspjehu jednogodišnjeg tečaja pri poljodjelskoj školi u Splitu. Radi političkih, a ne radi gospodarstvenih razloga osnovana je ta škola u Splitu.

Svojedobno, kao načelnik Biograda, bio sam se zauzeo, da se poljodjelska škola podigne u Biogradu, a ne u Splitu, gdje fale naranvi uvjeti za uspješan razvoj jedne poljodjelske škole, pa je tadađani namjestištvni predsjednik g. A. pl. Pavić usvajao i odobravao moje stvarne razloge, rekavši: „Imate pravo, ali ova je stvar političko pitanje“. Ja pak velim, gdje u gospodarskim pitanjima ulazi politika, tu stvari idu naopako.

Ako poljodjelska škola u Splitu ne odgovara svojoj svrsi, najveći uzrok tome je taj, što je smještena u gradu koji nema ni dovoljno polja za praktično vježbanje učenika, koji se medjuši priučavaju gradskom, a ne seoskom-poljodjelskom življenu, te započnu prezirati i mrziti poljodjelstvo i seoski život, u komu imaju da razviju svoju djelatnost; a potušto su to djeca većinom malih seoskih posjednika, postana izrodi svog roditeljskog praga, t. j. imetka.

Pa koja se znamenitost daje tom tečaju i tko prisustvuje konačnom ispit-u učenika, prije odlažak k svojim kućanima? Jesu li to samo slušao ili redoviti učenici?

Zanimao sam se, da doznam koliko se tamo uči iz poljodjelstva, no sve uzaludno do danas.

Zemaljski odbor obteruje zemlju sa izdašnim podporama za spomenute dijake, a ni oni isti nezna za uspjeh tog tečaja.

Propitao sam se i kod poljodjelskog nadzorništva, pa ni tamo ne znaju ništa.

Ovo pak više nosi naziv „Zemaljsko gospodarsko više kraljevine Dalmacije“ a ne zna ambašnički o gospodarskom radu ove pokrajine. Kako bi pak i znalo, kad putujući učitelji pridaju namjestištvu, splitsku školu ministarstvu, uzorni ekonomski ured u Biogradu ne zna se kome, koliko je slijedila slijedila splitske škole u Kninu, također ne zna se kome.

Uslijed ovake neizvještnosti, sa raznim pri-padnostima, ne zna se kod koga se imaju i mogu crpiti obavestije o uspjehu ili neuspjehu na poljodjelskom polju u ovoj pokrajini.

Zeljeti bi bilo, da jednom svrši ovaj kaos i da se nadzor ovih važnih institucija povjeri izključivo c. k. namjestištvu ili ovome viču, odakle bi i zemaljski odbor mogao crpiti nužde obavestivi.

Ova dosta muževna izjava predsjednika našeg pokr. polj. viče, jasno kaže na kom se stepenu nalazi poljodjelska pouka u našoj zemlji.

Potle, nego je prestao izlaziti toliko po-

treban „Gospodarski poučnik“ mi smo prvi ko nezavisno glasilo za političke poljoprivredne interese našeg naroda stupili na poprište. Izneli smo mnogo toga, što nam je prije i sam g. knez Borelli spočitavao, a danas evo javno priznaje i to u istom vjeću, gdje sjede zastupnici one vlasti, koju smo javno žigosali i na rodno zastupstvo na to upozorivali, ali na žalost bezuspešno.

Neka! Bolje da je ovako. Mi smo zadovoljni, ali naše zadovoljstvo biti će podpun tek onda, kad knez Borelli poradi i u djelu provede ono, što ćemo navesti.

Mi smo u početku, tako i još danas, pak i vazda proti tome, da poljodjelska škola onakova, kakova je danas, bude u Splitu. Radimo smo za toko drugo mjesto, pak i za Biograd. Nu pošto je škola tu i pošto naša „mačeha“ neće „pastorčadi“, mi da raditi ništa za dobro svoje bi želili, da vel. g. knez Borelli uloži odvazno i junački svoj upliv, kako bi prestale one nedopustitne što se dogadjaju kod zavoda, kome bi bolje pristati naziv popravilista u Splitu.

Ova poljodjelska škola je bez ravnatelja, bez nadstojnika, bez učitelja.

U nacrnu osnove g. Zotti bilo je navedeno sve ono što je potrebno, da se bar uzdrži nautarnja stega, a danas sve se je izmjenovalo tako, da ta kuća izgleda zakloništem zaupeštenika.

A zašto sve to?

Upravitelj nema pojma o uzgoju, a kome ne pozna jezika. On nema discipline i djece mu nameću svoju volju. Daje pravo onome, tko ima krivo, a više puta plazi pred djeconom. Kakav je ovaj ravnatelj? Što je vredan? Naš narod kaže: „S glave riba smrdi“, s tog razloga glavu valja promeniti, a tako i nutarnji zrak pročistiti.

Kad nam padne na pamet, da jedan dečko od 12–14 godina može da zavine mogom svom upravitelju i da ovaj mora mu pitat oprost, nas obuzme rumenilo.

S ovog razloga velimo: postaviti za glavu zavoda čovjeka stručno i didaktično izobražena ili bar urediti školu kako je u nacrnu osnove g. Zotta.

Ima podpuno pravo g. Borelli, kad se tuži na davanje podrška ovoj školi, jer to je Bogu plakati, da siromašna naša zemlja mora da troši i za podpore, koje baca u tamu.

Zašlostno je, da ni g. Zotti nezna više što se na gospodarskom polju zbiva u zemlji. Jadna Dalmacija! Do jučer bečke novine raznose su oglase na sve četiri strane sveta, da je za ovu zemlju određeno na stotine milijuna kao naknada za njenu patnju i njenu zapuštenost, a vladin čovjek, prvi nadzornik za poljodjelstvo, što ga je bečka vlada poslala da Dalmaciju unapredi, da je podigne, svečano izjavljuje, da on nezna ništa vrhu onoga što se poučava, i kako se rukovodi škola poljodjelska u Splitu.

Pravo ima g. Borelli kad veli: „Željeti bi da jednom svrši ovaj kaos“, kojeg želi i mi se od srca pridružujemo.

(Nastaviti će se.)

Demokratski zastupnik u zatoru.

Muč, 8. prosinca 1908.

Otag vremena bio je, iako nepotpuno, opisan u „Pravoj Pučkoj Slobodi“ naš glasoviti mještanin, Smoljakov poudanik u ovoj krajini i nesudjeni demokratični zastupnik, Jakov Purišić-Jelinčić. Onda mu se predbacio samo da je škopugido, da tu u zadnju ne bi bila sramota, jer i to je pošten zanat, iako nije pristojan za jednog zastupnika. On još ima i drugi

S. I. Turgenjev:

Tap, tap, tap!

Preveo S. Z. (7).

— Vaš stric! Ma što ga ulazi vaš stric? Vidite ga tekar jednaput na godinu, kad ide u vaše obavezne posjeti. Računite li na njegovo naslijedstvo? Ali ako ima tucet djece?

Govorio sam vatrenio, Teglev se pogne, a lice mu se zalije rumenilom... nekim manjavim... ne jednakim rumenilom.

— Ne vodite mi gorova, molim vas, rekuć mi glasno, U ostalom, ne ču se opravdati. Ja sam krv njezinu smrti, i sad će trebati da platim moj dug.

Prigne glavu i ušuti,

Ne nadjoh ništa više da rečem.

X.

Ostatosno tako jedan četvrt sata: Teglev je obraćao oči na suprotnu stranu mojima, i zapao sam da mu se kosa na čelu krovčila na posebit način.

— Vi me možda odsudjujete, Riedel, progorovi odjedared Teglev, kao da bi pogodio moju misao. I ja... to mi je težko... Ali što da

zanat i to baš dugih prstiju. Nazad 15 do 20 godina ulovio ga oružnici da pila ludji dub, pa ti ga sputaše i zametuše plom i sjekirom i s njim preko Klisa u Split u tamnicu. — Mi smo sve to znali, a još bolje znao je to Smolak i demokrati, pa kad su ga oni kandidirali, mi smo mučali, neki zapričimo, da onakovi poštenjakovi sa Smolakom u saboru rade za korist maloga puka i viču proti lopovima i životima. Ali se naša želje ne izpušnije, jer narod znade što je obraz i poštene, te i mnogi Smolakovci ne htjeđe glasovati za Purišića. Ovo je ključ tunaćenja za što prošlih bugarskih izbora propade Smolakov ljudjac. Mnogi starci demokrati stidili se glasovati za Purišića, a novih nije dobio ni ciglog osim Ljube plemlja Kambija i njegovih priprema.

Ljut Purišić i njegovi saveznici, što je izgubio izbore, stao mutiti i zapredati, osobito proti ovom občini, jer mu rastu zauzbice za občinskim „jaslama“. Počeo on sa svojim „tajnikom“ Bergamom oblicati seljake, buniti i rovariti proti občini, ne bi li se razpustila i postala sladkem zalogajem gladnim vukovima. Vidila četa da joj sva uckanja ne vredje, da joj laži ne pomažu, da joj se svih utoci odbijaju, tali se zadnjeg, najtrašnijeg sredstva, Na dan kraljeva jubileje, dne 2. o. m., bila postavljena na občinu lijepta miramorna ploča u čast kraljevina. Tim je občina i cielo pučanstvo posvjedočilo svoju ljubav i odanost prema vladaru. Kad nu jada! U nedjelju, dne 6. o. m., ploča osvanula oblačena izmetinama. Može svaki pojmiti srčbu i žalost občine načelniku i svih. Mučana. Odmah oružnici počeli izražavati, ali tko da nadje krvica? Obči glas naroda — a glas puka je glas božji — bio je: to zlodjelo počinio je protivnike občine! I zbilja, poslije dugog izpitivanja bio je najprije ugašen bivši nesretni tajnik Bergamo, a pred večer bi doveden iz Smolakovih blagajina u Gornjem Muču Jakov Purišić Jelinčić. U večer kasno bio je Bergamo pušten, a Purišić preko noći vezan odveden u Split u tamnicu.

Javljam sami čin i ne čemo dalje, jer je stvar u rukama sudca iztražitelja. Ovo iznosimo, neki vidi javnost i vlast kakovinu se sredstvima služe demokrati proti našoj občini. Oni su ovako računali: ne će se doznaati tko je počinio zlodjelo, a onda će občina biti odgovorna i vlastju mora raspustiti, pa u drugim izborima eto Smolakovaca na občini! Ali poslovica kaže: čovjek smrće, a Bog odlučuje. Bog je dopustio, da su se krivci odkrili, pa će oni pasti u još dublju jamu, nego li su je bili nama izkopalni. Bog nam je bio i biti će branitelj i osvetnik!

Javiti ćemo Vam ako što još doznamo.

Mučani.

Političke vesti.

Izbori podpredsjednika za carevinsko vijeće. Izabrana su 4 podpredsjednika za carevinsko vijeće i to: njemački nacionalac Dr. Steinvender, socijal-demokrat Pernestorfer, Slovac Pogačnik i češki agrarac Zavorški, Talijanski kandidat Dr. Conci dobio je same 10 glasova. Slovenac Pogačnik tzvatio je, da prima izbor, ali da se u presidiumu smatra kao zastupnik „Narodne svezke“.

Pregovori za ustrojstvo parlamentarne vlade, koje vodi ministar predsjednik Bienerth čini se, da će ostati bez uspjeha. Dogodjaju i Češkoj ne dopuštaju, da bi došlo do mira. Niemci odbijaju i svaku pominšu o sporazumak, a na Čehe dajući odporno upletanje Njemačke iz „Reicha“ u unutrašnje poslove u Češkoj. S toga se drži, da će činovnička vlast

Podbradak podupre dlanom ruke, i stade griskati široke i plosnate nokte kratkih i crvenih prstiju, čvrsta kao komadiće željeza.

— Čini mi se, Ilija Stjepanoviću, da se trebate prije osvjeđeničiti o istinitosti vašeg predsećanja... Možebit da vaša vjerenica stoji dobro...

Moram li mi kazati zbiljni uzrok štropata? pomislih isti mah. Ne; kasnije.

— Nije mi nikad pisala otkad sam god bio kod logora, opazi mi Teglev.

— To ne znači ništa.

Teglev zakrene rukom ježeno.

— Ne; ne živi, više onaj život. Pozvala me je.

Teglev se naglo okreće prama prozoru. Nasmješi se nehotice.

— Oprostite Ilija; ovaj putu su vas smutili živci. Vidite li, da je zora; za deset časaka dignut će se sunce. Minula su četiri sata i više, a prikaze svoj pojavljuju se po danu.

Teglev me mršavno pogleda, i pomršavju kroz zube „zbogom“ poleže na trbuš i okreće mi ledja.

— I ja se legem i sjecam se, da prije nego ču zaspasti, pomislih: svi Teglevjevi susretaji

još dugo ostati na svom mjestu. Pod takovim uvjetima ne može se također ni misliti na sastanak češkoga sabora.

Napetost između Srbije i Bugarske. U Sofiji su ogroženi na Srbiju, jer srpske podgranične oblasti odbijaju bugarske putnice s pečatom „Kraljevina Bugarska“. Uslijed toga došlo je već do ozbiljnog rekrimanja i diplomatickog posredovanja u Beogradu.

Srbija i Bugarska. Neki su listovi priobčili, da je između Srbije i Bugarske došlo do konflikta radi novih bugarskih putnica, na kojima je umjesto riječ „kneževina“ umetnuto „bugarsko carstvo“. Da li vist ne odgovara istini, najbolji je dokaz taj, što je između Srbije i Bugarske već od 1. siječnja 1904. obavljaju osobni promet bez putnih listova. Konflikt radi stvari nastao je između Turske i Bugarske.

Objava rata? „Pokretu“ javlja izjedstveni sa Cetinjom. Nekoju Crnogorce kažu, kako dozvajaju, da se Crnogora kani posve spremiti da pravoslavni Božić i da je knjaz odlučio „bugarsko carstvo“. Da li vist ne odgovara istini, najbolji je dokaz taj, što je između Srbije i Bugarske već od 1. siječnja 1904. obavljaju osobni promet bez putnih listova. Konflikt radi stvari nastao je između Turske i Bugarske.

Međunarodna konferencija. Rad za međunarodnu konferenciju slabno napreduje. Sve su bе vlasti za nju izjavile, jedino Austro-Ugarska oteže, a uz nju pristaje Njemačka. Ruska je vlast preuzeala zadaču, da sklene mornarsku na konferenciju, pa je u to ime izmjenjeno više nota. Jučer po podnji predao je austro-ugarski zastupnik u Petrogradu odgovor na zadnju rusku notu. Za sadržaj toga odgovora još se ne zna.

Pokrajinske vesti.

Revizija občine Makarske. Primili smo jučer iz Makarske sliedeće brzovoj: „Sinoć imponzantna ovačacija priredjena načelniku Klariću. Silini množtvom i poklicima dopraćen do stana. Ovini je gradjanstvo najbolje osudilo mnogobrojne podle denuncije šarene družbe protiv njemu. Makarski pravšći.

Državno željezničko vijeće u Bečeju imalo je na 7. o. m. svoju redovitu sjednicu, u kojoj se razvrijedilo sliedeće predložima člana vit. Vukovića: 1. da se odstrane neprilike, koje vladaju na željezničkoj stanicu u Metkovićima, gdje nema dovoljnih magazina za sahranjivanje trgovine i stovarišta za ugalj, drvlje i rudu. — U tom pogledu zaključeno je, da ministarstvo odvajačke komisiju, koja će razviditi stanje stvari i do potrebe preinčiti ugovor sklopljen sa bosanskom upravom glede željezničkog prometa u južnoj Dalmaciji; 2. da se u selima Popovići i Gabrilj, občine Catatske, otvoriti željeznička uprava; tvrdi, da zapitanje postaje nisu potrebne i da na njima ne bi bilo promela; 3. da se na prugama Split-Sinj i Split-Knîn poveća broj vaguna za prenos osoba i espava. Oslanski ministarstvo izjavilo je, da je u zadnje vrijeme već povećan broj vaguna i da će se tekom dojude godine još više povećati.

Dieljenje kreme uz obaljenu cenu. Molbenice za nabavu siena, slame i makinja uz obaljenu cenu, koje su prikazane Namjestništvu do roka ustanovljeno u oglasom 26. kolovoza, bile su uzete u obzir, te su molitelji već i primili udjeljeni u kolinku kreme. Tim su, ovu godinu, posve izcrpljena sredstva kojim je Namjestništvo razpolagalo da doskoči oskučni krem. Ovakvo javlja vladina „Smotra“.

Uredjenje Čikole. Iz Drniša javlja, da je započelo državno uredjenje Čikole. Zapostenje je sada 250 ljudi. Ovim uredjenjem bit će prepošteno Petrovo polje, a to će biti prava blađadat ondješnjem puku. Ujedno će biti izkorice-

ma da znače ovo: Namjeravam ubiti se! Koli je nastran i koli se gradi! On je bio, koji je odbio ženitbu, a sad se hoće da ubije. Nema zdravog smisla!

Premišljaju tako, zaspah tvrdo; kad otvorih oči, sunce bijaće već visoko na nebū, a Teglev nije bio više u kolibici. Njegov pazić kaže mi da je odputovao u grad.

Pronodov dan sumoran i dosadan.

Teglev se ne vrati ni na objed, ni na večeru. Pod večer pada magla gušča, nego li jučer, i zakrije sve selo.

Ljogoh zarana. Neki žamor pod prizorom probudi me.

Bio mi red skočiti se.

Zamor se ponovi, tako zbiljan, tako čist, da nije bilo moguće podvojiti u njegovu istinitost.

Ustadođ, otvorih proroz i vidjeh Tegleva. Ogrnut u ogreća sa turenom kapom nad očima, stajao je na noge nepomično.

— Ilija! zavikah, jeste li vi? Nisno vas više čekali; unidjite. Jesu li možda zatvorena vrata?

Teglev stresne glamom nječno.

— Ne ču umici rekne muklo. Htio sam

njenja i malarija. Odredjena su blizu dva milijuna za trošak.

† Dinko Domić. U noći između 14. i 15. t. m. umro je u Splitu ovaj pučki učitelj u dobi od 45 godina nakon dugih i težkih boli, koje je strpljivo podnosi, gledajući kako dnevno gene njegov život. Dobar, prijateljski, tačan i savjestan u vršenju svojih dužnosti, uzor otac obitelji, svakom je bio mlio i drag, osobito legendi, s kojima se je najvolj nalaziti. Bio je za više godina marinom blagajnikom „Saveza dalm. učitelja“. Laka mu bila hrvatska zemlja, a obitelj tužno naše iskreno saučešće.

Središnji odbor „Saveza dalm. učitelja“ u Splitu držat će svoj sastanak u nedjelju dne 20. t. m. također u Splitu, u upravi pučke muzike škole na Luču s ovim dnevnim redom: 1. Izveštaj predsjednika; 2. Što raditi u oči sabora; 3. Stanje blagajne; 4. Eventualija.

Umjetnik Marko Vučković bere neprestano nove lovorki kao stalni član velikog kraljevskog „Narodnog kazališta“ u Pragu. U petak je sjajno uspiuo u „Kraljici od Sabice“, a u nedjelju u „Carmen“. U Pragu osvojio je simpatije svih prijatelja opere. Ponovna naša čestitana vrlo nam domorodcu!

Morski pas u luci. Javljuju nam iz K. Sučurija: Na 13. o. m. smo imali redikug gosta u našoj plitkoj luci. Oko 10 sati juči prispolio je morski pas 4–5 m duljine — sa dva mlada i sa dvojicom svojih vjernih pratilaca, sa dva fanfana. Fanfani su nalični skusi, nu teže 2–3 klg. a prate morskog psa i dojavljaju mu na svoj način, ima li gdje što bi bilo vredno da založi. Pas je rasnato samome kraju, pače bio se i nasukao, te se iz tog položaja sretno izvukao, ostaviv na žalu prilično duboku janu. Tu pasu manovru gledalo je do 200 čeljadi i djeca su se zabavljala ciljujući sad u njegov rep, sad u otvorene žvake, koje bi znao izvan mora pokazati, sa kamenjem. Imah ih te se hvale da su ga do dvadeset puta pogodili. Ta komedija trajala je po prilici do 6 sati. Pas je progutao nekoliko biljeva kamenčića i jedan biel rubac. Bilo ih je te su u svome nerazumnoznamen zanosi htjeli u plitko more skočiti, pak da će ga za rep uhvatiti, nu razumiju su ih od tog odratili. Ipak, kad su se naši vredni brodari podigli na svojim ladjama, da ga ostima pogodrave, sjeti se morska nemam koja je ludu šalu pokušala, te se na veliko razočaranje gledala — kao da ništa nije bilo odaleće. — Ne znam, da li se je što slično u našim krajima dogodilo, pak vam za to javljaju ovu zanimivu vist.

Iz hrvatskih zemalja.

Saborski izbori dne 7. siječnja? Po Zagrebu kola vist, da će „Narodne Novine“ ovih dana doneti kraljevski reskript, kojim se hrvatski sabor razpušta. Saborski izbori da će se obaviti dne 7. siječnja 1909. — Kolikogod bila nevjerojatna ova vist, mi ipak upućujemo javnost u Banovinu, da za svaki slučaj bude spremna. Osobito preporećamo, da se pazi na izborne listine, jer nije izključeno, da se vlada pri stavljanju izbornih listina nastoji upotrebiti Khuuenovu metodu.

Sveučilište u Sarajevu? Kako neki nješki listovi javljaju, radi barun Barian živo na tom, da se u Sarajevu digne sveučilište. Izpit u tom sveučilištu položeni vredili bi i za zaustavljanje.

Družavno redarstvo u Karlovcu. Službeni list saobjćio je, da je vlada obnala ustrojiti u Karlovcu od 1. siječnja 1909. redarstveno povjereništvo, a upravu povjerili kot. predstojniku Mirku Pažameti.

vas samo moliti da sutra predate ovaj list za povjedniku baterije.

Pruži mi jedan širok obvoj zepečen na pet mjeseci.

Otezah, Konačno ipak uze mašinalno list. Teglev se odmah razdaleći od mene.

— Počekajte, viknuli mu. Kud ćeće? Kakvi je ovo list?

— Obječavate li da ćeće izvući taj list?

Upita Teglev udaljujući se koji korak od mene.

Magla zanašaće njegovu priliku.

— Obječavate li mi?

— Jest, ali prije...

Teglev se udaljuje svedj više, te ga nestane u dugoj mutnoj mrlji.

— Zbogom, javi se njegov glas, zbogom, Riedel, i ušćuvajte mi prijatan spomen.

I mrlja izčezenje.

Bilo je odvise.

Bacili na pleća ogreć i izidjoh.

(Nastaviti će se.)

Za našu Istru! U veselju božićnih praznika, kad je svaka kuća mali raj, a u njemu dječa naša vesela, razigrana sladko hrvatski pjevaju: „U se vrime godišta“, rođoljubno srce ne može, a da ne pomisl na onu drugu našu dječu, na istarsku našu sirotinju, kojoj protivnik hoće da odnese najsvetiće: majčin sladki hrvatski jezik kroz protunarodne Legine škole. Sjetimo se te djece, sjetimo se, da im treba ne-prestana naša pomoć, da budu spušena majci Hrvatskoj, pa dajmo i prigodom Božića i mladog ljeta, dajmo naš rođoljubni prinos u korist njima, za njihove škole, u kojima će bit poučavana hrvatski jezikom, i tako otišta iz pandža narodnog nam dušmana. Na mlađim svet ostaje! Naprijeđ za našu hrvatsku Istru!

Potonula torpiljarka. U noći prošle nedjelje na ponedjeljak potonula je austro-ugarska torpiljarka „Husar“ kod Gruža u Dalmaciji. Torpiljarka je jutri 25 milja u satu puna Tivta, kadno ujedno uslijed magle nabasa na podmorsku pećinu, na koju se je nasukala. Kad je u jutro porosla plima, krenula je torpiljarka dalje, ali mornari opazile, da je već puna vode. Ladju nisu mogli začepiti, jer je razkoljena putokina bila velika. Momčad se je spasila.

Subvencija Ungaro-Croate i magjarska politika. Kako „Pesti Naplo“ piše, „protumagjarsko društvo Ungaro-Croata, koja im nije od nikakve koristi, sjegurna je u svom poslu, jer vlada namjerava subvenciju ovog društva od 590.000 K povisiti na svotu od 1.030.000 i to definitivnim ugovorom.“

Kmetstvo u Bosni. U Herceg-Bosni ima još preko 100.000 kuća — kmetova, naroda dake, koji ne živi na svom, nego na vlastelinom zemljištu. Spahije je redovno muhamedanac, a kmetovi katolici, pravoslavni, pa i muslimani. Kmet plaća državi od svoga desetinu, a vlastelinu trećinu. Svoje dače mora izplaćavati gotovim novcem, a ne pita se može li i pošto će svoj prirod prodati. Obraduje, da se vlastelinu kmetu, može ga vlastelin otjerati s grunta i namjestiti drugoga kmeta. Takvo je kmetovo stanje u Herceg-Bosni. Ima nade, da će se i njeovo stanje poboljšati, a bilo bi već i vrieme.

Iz grada i okolice.

Za „Družbu sv. Ćirila i Metoda za Istru“ primila je mjestna podružnica od g. Vladimira Kulića K 10 u ime IV. ise na račun utemeljiteljne svote, a od g. Josipa Trlaje K 4 sakupljenih na predlog g. Linarda Blaževića u veselome družtvu, od N. N. 6 para dobitenih na igri jednoj gospojici.

Svega K 14/06
Zadnji izkaz „ 611/67
Ukupno K 625/73

Napred za našu Istru!

Izpravi! U zadnjem priobčenju iz uprave stranke prava objelodanjena su neka imena krivo. Na mjesto Dr. J. Bulić ima stati: Dr. J. Bulić, na mjesto M. Perić ima stati: M. Perić. Molimo da se izpravi.

U današnjem uvodniku u 34. redku ima stati u Banovini, a ne kako je pečatano u Dalmaciji, što molimo da se izpravi. — Tako isto u drugom stupcu 25. redku redovima mjesto udesima.

Izmijšljene vesti. Splitsko „Jedinstvo“ donosi u zadnjem broju o zadnjoj sjeđnici uprave stranke prava mnogo toga, što, kako smo izviđeni, ne odgovara istini. Da taj list drži de sebe i svojih čitatelja ne bi izmišljao, nego bi donio zaključke sjeđnice, kako su već objelodanjeni. Pouzdanići splitskog lista nisu pouzdanići, pa nisu ni njihova izvešća, kojima je svrha skroz prozirna.

Ovoliko na ravnjanje.

Viest o realci određenoj Šibeniku, primljena je u cijelom gradjanstvu s pravim uzhitom. Na svacijem se licu čita očito zadovoljstvo i gotovi uzklik: Bilo je već i vrieme!

Sjetite se sirotinje! Primiću se božićni blagdani, a za njima mlađe ljeti, dnevi, kad su gospodske sofre pure dana božegja, dnevi, kad se svaki veseli u krugu svojih milih i dragih. Al ima jadnika, kojima je i na Božić težko, ima ih, koji vječno trebaju, jer nemaju nikog svoga, zapušteni su sudbini i jedina im utjeha dobro srce, podatnost onih, koje ne bjeđa. Svi, koji možemo, sjetimo se u oči ovih blagdana naših siromaha, sjetimo se našeg „Ubožkog Domu“, gdje je zaklonjeno toliko biednika i od kojega toliki nevoljnici primaju pomoći. Najljepša je slasi otiратi sirotinske suze!

Kod mjestne pučke mužke škole u gradu, kako dozajemo, ostat će uslijed zaščitanog jednog dopusta prazno mjesto jednog nastavnika za duže vremena. Ne bismo htjeli, da se preko tog dopusta uvede u nekim razredima poludnevno poučavanje, jer bi se takova, iako privremena, odredba neugodno dojmila građana

i dječjih roditelja. I doista u Šibeniku bilo bi vrlo slabo, kad bi se školska vlast morala ulicati takovim krprijama, koje ne mogu nego ozlovjavati i koje ne mogu nikako jamčiti pravi školski uspjeh. Za to je očekivati da će u spomenuto slučaju bit bez smnje na vremenu određena nova učiteljska snaga, koja će nastaviti poučavanje bez prekida i bez promjene ikakve.

Nasamareno „Jedinstvo“. U broju od utorka ima splitsko „Jedinstvo“ na uvodnom mjestu dopis iz Knina o nekim bombama, nadjevnu u jednom željezničkom vagonu II. razreda i s kojima da je netko htio baciti u lagun Steinbeisovu željeznicu. Prica o tim bombama izkicvana je silnon fantazijom. A u stvarni evo šta je: Jeden od crkvina iz K.-Sućurca kupio u gosp. Andrije Bandaloviću, pirotehnikera u Splitu, koji nam sam to lično kazuje, 6 „pertura“, za božićno proslavlje, te ih u vaku pri izkrcavanju u Sućurcu zaboravio. Petarde su poslije do Knina i tamo su se protvorile u one opasne bombe, o kojima priča „Jedinstvo“. — Table!

„Sibenska Glazba“ svirala je u nedjelju na 11 i pol sati pred podne na Pojani. Bi-rani program krasno je izveden. Po običaju prije i poslije koncerta udarala je putem vesel koračnice.

Vladin kukuruz za siromahu u kotaru. Poglavarstvo je bilo ovlašteno od namjestništa, da podieli siromasima u kotaru deset vaguna kukuruza. Prvi je bio određen jedan vagun, sada deset. Treći put trebalo bi da se vlađa drži istog razmjerja, pa da udieli sto vaguna kukuruza. Ne bi sigurno bilo previše?

Umođeni upozorujemo naše čitaće na subskripcioni poziv Hrvatske knjižnice u Zadru, na četvrtu strani našeg lista.

Kinematograf. Sinoć je odpočeo novi program. U ponedjeljak u večer kad su imale početi predstave, opazile, da su im izvezle vrpcе (pelicole) i tako nije bilo produkcije. Vrpe je netko preko noći ukrao, jedinom namjeron, da ošteti vlastinu kinematografa, jer od njih ne može da ima koristi. Iztražuje se kradljivica. — Poduzeće javila, da će od božićnih blagdana do mladog ljeta biti program češći i izabranji.

Trödlerovo glasilo. Doznavali smo, da se

Trödler još podlje neg obično obara na naše lude. Kako u Šibeniku ne dolazi neg jedan jedini iztisak tog smeća, nismo ga mogli ni viditi, jer su ga neki mladići podelari. Međutim svak zna što do Trödlera držimo, a po tom može suditi, što držimo do njegovih napadaja. Sto držimo do Trödlera, to je u našem istu bilo obširno i stvarno podkrijepljeno činjenicama, koje on ne može i ne smije ni kušati da obori. Prema tomu mi u njegovim napadajima ne vidimo nego bies ranjene i na smrt utučene zmije. Nu naša utučena zmija ujeti više ne može.

Prepuštamo je, da u svojoj nemoći biesni, dok ju ne smrave bivši saborski drugovi i štovaoci, koji su kao i mi napokon prepoznali placenog izdajicu.

Trödleru, utučen si! Nije nam žao što biesno još hropčeš, a bilo bi nam žao, kad bi nas mogao još hvaliti.

Razne vesti.

Bojkot austrijske robe. „Messager“ javlja iz Tripolisa: Bojkot proti austro-ugarskoj robi širi se sve više i više. Putnici i roba, koja dolazi sa „Lloydovim“ parobrodi iz Trsta, nisu se mogli ovdje iskratiti. Mnoge tržačanske trgovacke tvrdke oštetele su u isto, što dužnici u ovim krajevinama obustavile plaćanje svojih dugova. U Solunu je organiziran bojkot po samoj oblasti. Bojkot protegnut je na slijedeće glavne luke: Carigrad, Solun, Bayrut, Smyrna, Tripolis, te na bezbroj evropskih i azijskih manjih luka.

Energični postupak protiv iridentista u Trstu. „Reichspost“ prima iz Trsta vist, kako u Trstu rade iridentisti. U nedjelju je bio sprovod majke revolucionarca Oberdanka, koji je godine 1882. na smrt osudjen. Republičanski Mazinisti i iridentisti družva „La Giovane Trieste“ poklonili su vjenac s talijanskim trobojnicom, na koj joj je bio nadpis: „Tržačka mladost“ Oberdankovoj majci. Ova put policija nije toga mirno gledala, već je nosioči vjenca jednostavno uapsila, a osim njih i predstojnika družva Dra. Mussafija i više članova. Poslije uapšenja provedena je i premetačina u družvenim prostorijama i u privatnim kućama mnogih članova. Tom je zgodom nadjeno pisama, kojima se mnogi članovi kompromitiraju. Policija je dobila nalog, da od sada u kluci uguši sve iridentističke izkaze i manifestacije, da se jednom učini kraj neprestanu poučavanju, jer bi se takova, i ako privremena, odredba neugodno dojmila građana

Župa primorsko-kranjska „Südmark“. „Südmark“ uređuje sada župe, koje obuhvataju područje jednog stanovitog kraja. Tako su ovih dana ustanovili župu za Kranjsku i Primorje u Gorici, pod imenom „Karst-Gau“. Predsjednikom su izabrali Dra Bindera iz Ljubljane. Na sastanku, kome je prisustvovao u ime glavnog odbora zastupnik Dr. Hoffmann Wellenhof izrekli su osobitu zahtvalu bivšem ministru Dru. Marchetu radi promicanja njemačkog školstva u južnim pokrajinama. A u nas?

Dar slovenskoga mecene. Veliki slovenski mecene Josip Gorup vitez Slavinski darovao je 50.000 K za djačke stipendije. Taj dar dokazuje, da je Gorup umije darativi u zgodan čas, a dajući brzo, dovrstovo je dao. Slovenski dјaci u velikoj su sada neprilici, jer ih ni u Beču ni u Gradcu ne primiš u mensu. I tako će veliki dar slovenskoga mecene dobro im doći. Vivat sequens!

Magjari u Trstu. Magjarska kolonija u Trstu ustrojila si je nedavno „Magjarski klub“. Ovo je magjarsko društvo, koje dobiva izdašne novčane podpore iz Ugarske, Širi medju ono-mašnijim Magjarama magjarsku svest i podupire magjarske emigrante, koji dolaze iz Amerike.

General Kuropatin o rusko-japanskom ratu. Iz Petrograda javljaju dne 9. o. m.: General Kuropatin predao je jučer svoje djelo u šezvezdu o posljednjem ratu ministarstvu ratne mlobom, da ga uči caru Nikolici. Kuropatin napisao je na djelu ove popratne riječi: „Kao vojnik u svemu sam istinu govorio, bude li u tome pogreška, molim, da me se osudi“. — Do sada je izašlo samo pet svezaka, koje je generalni štop držao tajmina. Ipak je jedno 100 primjera toga djela podijeljeno medju razne dojstojansivreke. U inozemstvu rašireni izvadci potječu iz drugog svezaka.

OGLAS.

Pošto je Zemaljski Odbor dalmatinski odbio utoč onih občinara, koji su se protivili ustanovljenju občinske štedionice i zaključku občinskog Vieča, da će občina za nju jamčiti, to pošto je i c. k. Namjestništvo dalmatinsko odobrilo pravila te prekoriste ustanove, koja je dovela svugda, gdje postoji, pučanstvo do blagostanja, otvorite se

dne 16. prosinca 1908. prije podne
U DRNIŠU U OBČINSKOM DOMU

OBČINSKA ŠTEDIONICA.

Za tu štedionicu, t. j. za uložke u istu, kao i za pravilno ukamačivanje istih jamči občina Drniš u smislu zaključka občinskog Vieča 5. kolovoza 1908. odobrena od Zemaljskog Odbora dalmatinskog odlukom 16. listopada 1908. br. 9526, svojim imanjem i svojom poreznom snamgom, kao i posebnom od nje položenom jamčenom od K 20.000.

Ova će se štedionica baviti sa zajmovima na zemaljski posjed (zemlje i kuće) prije svega u občini Drniš, onda u kraljevini Dalmaciji u obče, a napokon i u okružju drugih u carevskom Vieču zastupanih kraljevina i pokrajina.

Davati će dalje zajmove za vrijednostne papire, na zlatni i srebreni kovan novac, onda občinama, roznim zadrgama, javnim koristnim zavodima, fondovima i korporacijama i napokon gospodarskim zadrgama, osobito zajmovnim blagajnama.

Uložci se primaju svaki rabotni dan u svakom iznosu, samo ne manjim od K 2 — te ne višim od K 100.000 — za jednu stranku.

Odakzni rokovi utučeni su za sada za uložke:

preko K 200	do K 500	5 dana
„ 500	„ 1000	8 „
„ 1000	„ 5000	15 „
„ 5000	„ 10.000	30 dana, a 6 mjeseci.

Uložci do K 200 pak izplaćuju se bez ikakva oduzeta.

Pristojbina za knjižicu (kod prvog uložka) jest od 40 para. Vanjski uložnici mogu šiljati uložke i preko c. k. Poštarške Štedionice, u koju svrhu mogu dobiti poloznje.

Uložci položeni kod občinske štedionice uživaju sirotinsku sigurnost te mogu biti daklen u nju uložene imovine sirota, občina, crkava, javnih zaklada i korporacija kao i službene i druge javne ustanove, osobito one za izpunjenje dražbenih uvjeta (vadum). Kamate za takove uložke se predizati na posebne kamatne knjižice.

KAMATA utučena je za uložke

do K 10.000	sa 3% čisto, a
„ 10.000	sa 4 i 1/2% čisto

(prihodarin plaća štedionica sama za svoj račun).

Kamatu za ipotekarne i občinske zajmove (uz amortizaciju sa barem 1% u 32 godine) je 6%, ona za zajmove na vrijednostne papire i za

eskompt kupona i izdričenih vrijednostnih papira 6%, a za mjenice 7%. Eskompt vlastitih štedioničkih knjižica je 0,02%.

Kod štedionice dobivaju se: obrasci za zajmove traže bezplatno, pravila uz pristojbinu od 20 para, poloznje c. k. Poštarške Štedionice uz onu od 2 pare.

Ravnateljstvo dava na svaki zahtjev ustmeno i pismeno razjašnjenja i prima svaki radni dan od 10 do 12 sati pr. p. zajmove traže, kroz isto doba mogu stranke obavljati i ostale svoje poslove kod ravnateljstva, blagajne i knjigovodstva.

Občinsko Vieće imenovalo je u odbor štedionice gg.:

Buzolić Stjepana p. Jerke Nakić Pavla	Nakić Vjekoslava
Ivetić Dr. Dušana	Kulić Matu
Kulić Matu	Skelin Ivana
Matić Sima p. Vranje	Škočić Gjura p. Nikole
Miović Dušana p. Jakova	Štambuk Dr. Božidara
Nakić Josa	Viličić Ivana Ante

ODBOR pak izabrao je za neposrednu upravu iz svoje sredine

RAVNATELJSTVO

koje se sastoji iz gg.:

Skelin Ivana, kao predsjednika,	Nakić Pava, kao zamjenika mu,
Nakić Pava, kao zamjenika mu,	Štambuk dr. Božidara, kao pisarničkog predstojnika i savjetujućeg pravnika,
Miović Dušana, kao člana.	

Vodstvo uređa povjerenje je g. Augustu Endlicheru, umirovljenom ravnatelju Žemaljsko-Vereziskog Zavoda kraljevine Dalmacije.

Od Občinskog Upraviteljstva

DRNIŠ dne 7. prosinca 1908.

Naćelnik:
IVAN SKELIN v. r.

Prisjednik:
PAVE NAKIĆ v. r.

Hrvatska tiskara (Dr. Krstel i dr.)
Vlastnik, izdavatelj i odgovorni urednik Josip Drezga

Oglas!

Čast mi je javiti P. N. Občinstvu, da sam u vlastitoj kući na Gorici otvorila

KROJAČNICU ● ● za ženska odiela

iza kako sam kroz tekuću godinu po-hajdala u Trstu usavršujući teorijsko-praktički tečaj za omjerje, kraj i na-pravu i postigla diplomu sposobnosti. Stavljam u izgled umjerenost cina i jamstvo tačne izvedbe naručava, kojima se od sl. občinstva obilno nadam. U Šibeniku, 14. XII. 1908.

S veleštovanjem

JOSIPA POLLAK
usposobljena krojačica.

Za božićno drvo naći ćete

u dučanu IVANA RUDE

Glavna ulica — ŠIBENIK

svakovrstnih nakita: zlatnih i srebre-nih zvjezda, zvjezda repatica, lančića, vrpca, trakova, krugljica, grozova slijaj-nih i raznobojnih oblika, angjetića, pli-ćica, pa krasnih svjećica, sa svojim stalćima za pričvršćivanje uz drvo, sve to u raznim veličinama; onda još pamućnog neizgorivog sniega, prasku-vih svjećica i bezbroj drugih sitnica, kojima se razkošno, a ipak uz naj-unjereniji trošak može okititi božićno drvo.

Vanjskim naručiteljima šalje se roba po-vezem, ali se prima natrag sve, što im se slučajno ne dopane.

PODRUŽNICA HRVATSKE VJERESIJSKE BANKE - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u kontu korentru u ček prometu; ekskomponuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednine. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstvu obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

Dionička glavnica K. 1.000.000

Pričuvna zaklada 100.000

Centralna Dubrovnik - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, općinama, i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osiguranje proti gubitku kod zdržavanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira bezplaćno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, dragi kamenje itd. uz najkulantnije uvjete.

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.

UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2.
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osiek, Sarajev, Split i Trst.

Ova zadružna stoji pod okriljem i nadzorom občine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima u povoljne uvjete sledeće vrsti osiguranja:

I. Na ljudski život:

1. a) osiguranje glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
- b) osiguranje životnih renta;
- c) osiguranje mirovina, nemocnina, udovnina i odgojnina sa i bez liječničke preglede.
2. Pučka osiguranja na male glavnice bez liječničke preglede.
3. Pučka osiguranja na poljskih plođama (žita, siena i t. d.).

II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja zadruge (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dučanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
3. Osiguranja poljskih plođina (žita, siena i t. d.).

III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.

Zadržana imovina u svim odjelima iznosi: K 1,410,816.28
Od toga jamčevne zaklade: K 1,000,000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820,000.00
Izplaćene odštete: K 2,619,582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Splitu. Poslovnička u Splitu, ulica Do Sud br. 356. -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE.

Jedini je domaći osiguravajući zadaci!

• Banca Commerciale Triestina •

prima:

Uložke u krunam uz uložničke Listove: sa odkazom od 5 dana uz 2 3/4 %, " " 15 " 3 1/2 %, " " 30 " 4 1/4 %.

Uložke u zlatnim Napoleonima ili u engl. funtim. (Šterlinam) uz uložničke Listove: sa odkazom od 15 dana uz 2 1/2 %, " " 30 " 2 1/2 %, " " 3 mjes. " 3 1/2 %.

NB. Za uložne listove sada u toku, novi kamati ulazi u krijeost 15.05. Novembra i 10.0 Decembra o. g.; izdaje blagajničke doznačnice na donosico sa škademcom od 1 mjeseca uz kamatjak od 1 1/4 %.

Banko-Žiro i Tekući račun. Valuta od dana uloženja, uz kamatnjak koji će se ustanoviti; obavlja inkasso mještajnih računa, mjenica glaseni na Trst, Beč, Budimpeštu, Prag i druge glavne gradove Monarhije, te plaća domice svojih korenista bez ikakvog troška.

Izdaje uložne knjižice na štednju uz dobit od 3 1/2 %.

Otvara tekuci račune u raznim vrijednotama. Inkassi: Obavlja utjerivanje mjenica na sva mješta inozemstva, odrezaka i izrijebanih vrijednostnih papira uz umjerene uvjete.

Izdaje svojim korenistima doznačnice na Beč, Aussig, Bielitz, Brno, Budimpeštu, Carlsbad, Cervignano, Cormons, Cernovicu, Eger, Rieku, Friedek, Gablonz, Goricu, Graz, Innsbruck, Klagenfurt, Lavov, Linz, Olomuc, Pilsen, Polu, Prag, Prossnitz, Dubrovnik, Solnograd (Salzburg), palit, Peplitz, Tropnau, Warnsdorf, Bučko-Novomjesto i druge gradove Monarhije bez ikakvog troška, a na Inozemstvo po najboljem dnevnom tecaju.

Izdaje Kreditne listove na sva mesta Monarhije i Inozemstva.

Bavi se kupnjom uz tovarne dokumente u Novi Jork, London, Pariz, Hamburg, itd. itd. uz umjereni kamatnjak.

Daje predjume na vrijednostne papire, robu, warrante i tovarne dokumente uz uvjete, koje će se ustanoviti.

Daje jamčevinu za carine skladišta Kontinacija (Confirungs-Lager).

Preuzimaju u pohranu i upravljanje:

U sobi sigurnosti, koja pruža najveću garantiju proti kojoj mu dragi pogibjeli provale i vatre i kojoj je posvećen osobiti nadzor sa strane bankovnih organa, primaju se u pohranu vrijednostni papiri, zlato, srebro i dragocjenosti, uz povoljne uvjete, te se na zahtjev preuzimaju i upravljaju iste.

Osiguraje vrijednote proti gubitcima zdržavanja

Banca Commerciale Triestina.

POZIV NA SUBSKRIBCIJU.

Da se proširi i poveća poslovanje „Hrvatske knjižarnice“ u Zadru, odlučio je sadanji vlastnik i koncesionar iste Hubert knez Borelli-Vranski u družtvu sa podpisanim sastavili dioničarsko družtvu pod tvrdkom

Hrvatska knjižarnica d. d. u Zadru.

Osim knjižarskog obrta proširit će družtvu svoje poslovanje i na sve srodne grane, te će prama potrebi urediti knjigovežnicu, tiskaru itd. Dionička glavnica ustanovljena je na 150.000 kruna razdjeljenih u 1500 dionica po 100 kruna. Od ovoga iznosa upisali su podpisani jednu trećinu, dok se ostale dve trećine daju ovime na javnu subskripciju.

Upisani iznos imade se uplatiti u tri obroka i to 30%, t. j. 30 kruna po dionici odmah kod upisa, drugih 30% do 15. veljače, a ostatak od 40 kruna po dionici najkasnije do 31. ožujka 1909. Onomu, koji do tega roka ne bi uplaatio celi upisani iznos, propada uplaćeni novac u korist pričuvne zaklade.

Podpisani pozivlju s toga sve hrvatske rodoljubne i poslovne krugove, da upisivanjem dionicā omoguće proširenje i procvat ove za Zadar, koji nam je na žalost još otudjen, toli važne i potrebne ustanove. „Hrvatska knjižarnica“ davati će i nadalje dio čistoga dobitka „Hrvatskom dobrovormom družtvu“ za podupiranje dječaka hrvatskih škola u Zadru.

U tu svrhu dala je „Hrvatska knjižarnica“ 13.000 kruna.

Potjeće ustanove mogu se saznati kod „Hrvatske knjižarnice“ u Zadru, kojoj se šalju i prijave dioničara, kao i prvi obrok upisanog iznosa. ZADAR, dne 10. prosinca 1908.

Hubert knez Borelli-Vranski
predsjednik Zem. polj. vjeća i načelnik biogradski

Manfred knez Borelli-Vranski
veleposjednik i član austr. gospodske kuće.

Dr. Pero Klaic
odvjetnik.

Sime Modrić
trgovac.

Viktor Scarpa
upravitelj podružnice „Hrv. vjer. banke“ u Zadru.

Rikard Katalinić-Jeretov
hrvatski književnik.

Dr. Ivo Marcelić
liječnik.

Petar Pilić
trgovac.

Alfons Hribar
tajnik Zemaljskog poljodjeljskog vjeća.

Ante Cernošija
trgovac.

Gjuro I. Marušić
mesar.